

MEDLEMSRAPPORTERING FOR Oslo kommune

For 2021

OFFENTLIG SEKTOR

”Å stille etiske- og sosiale krav i offentlige anskaffelser er nødvendig for å fremme anstendige arbeids- og miljøforhold. Det vil også styrke prinsippet om likebehandling, som er en forutsetning for velfungerende og effektive markeder.”

Til lesere av rapporten

Offentlig sektor er landets største kunde og forbruker. Med dette følger storinnkjøpsmakt og et stort ansvar. Gjennom forvaltningen av fellesskapets ressurser bør offentlige virksomheter gå foran og etterspørre varer og tjenester som er tilvirket etter høye etiske og sosiale standarder for arbeids- og miljøforhold i både egen virksomhet og i leverandørkjeden.

Den nye åpenhetsloven (Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold) vil gi offentlig sektor et enklere arbeid med å ettergå at leverandører etterlever de forpliktelser som følger av anskaffelseslovens § 5. Bedrifts-/virksomhetsmedlemmer i Etisk handel Norge rapporterer på arbeidet med aktsomhetsvurderinger og oppfyller åpenhetslovens krav om redegjørelse for aktsomhetsvurderinger og langt på vei informasjonsplikten, ifølge Oslo Economics Konsekvensutredning av lovforslaget. Et viktig verktøy for oppdragsgivere i leverandøroppfølgingen er det nasjonale kontraktsvilkåret for etisk handel utarbeidet av Etisk handel Norge og Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). Kontraktsvilkåret stiller krav til leverandørers aktsomhetsvurderinger i tråd med åpenhetsloven og OECDs retningslinjer.

Medlemmer i Etisk handel Norge har forpliktet seg til å bruke sin innflytelse til å øke oppslutningen om etisk handel. For medlemmer i offentlig sektor betyr det at innkjøpsmakten skal brukes på en måte som fremmer ansvarlig og bærekraftig handel og konkurranse på like vilkår mellom leverandører, der samfunnsansvar er en viktig komponent på linje med pris, miljø, kvalitet og leveringssikkerhet. En viktig målsetting er derfor at etisk handel skal bidra til at useriøse leverandører ikke tildeles offentlige kontrakter. En annen, og like viktig målsetting, er at offentlig sektor anskaffer varer og tjenester på en måte som bidrar til at de som lager produktene og tjenestene får grunnleggende menneskerettigheter oppfylt og at produksjonen ikke skader miljø eller klima.

Medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet til årlig å rapportere om fremdriften i arbeidet med etisk handel. Rapporten er offentlig tilgjengelig. Medlemmenes innmeldingstidspunkt vil påvirke hvor langt de har kommet i arbeidet.

Heidi Furustøl
Daglig leder Etisk handel Norge

Forord fra: **Gunnar Wedde, Avdelingsdirektør, Innkjøpstjenester, UKE**

Oslo kommune skal styrke arbeidet med Oslomodellen for et anstendig arbeidsliv, og stille stadig strengere klima og miljøkrav, som beskrevet i Byrådsplattformen 2019-2023. Samtidig skal Oslo kommune vise solidaritet med folk som produserer varer og tjenester for oss andre steder i verden. Videre, som beskrevet i Byrådsplattformen, skal Oslo kommune fortsette arbeidet med å ansvarliggjøre leverandørene av biler, elektriske busser og ferger og andre produkter som inneholder batterier, slik at menneskerettighetene respekteres i produksjonen.

Offentlige innkjøp er et viktig strategisk verktøy for bærekraftig utvikling og oppnåelse av FNs bærekraftsmål (SDGs). Oslo kommune er en stor offentlig innkjøper. Vi kjøper varer og tjenester for rundt 30 milliarder kroner årlig, inkludert investeringer. Denne innkjøpsmakten innebærer også en stor forpliktelse til å ta samfunnsansvar i møte med leverandørmarkedet.

Det er stor risiko for brudd på menneskerettigheter i globale leverandørkjeder, noe som er forsterket med Covid-19 pandemien. Sårbare grupper, som migrantarbeidere, har havnet i en enda mer krevende situasjon. I tråd med aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv, beskrevet av FN og OECD, jobber Oslo kommune for å stanse, forebygge og redusere risiko for brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter, og sikre anstendig arbeidsforhold (bærekraftsmål 8) i våre leverandørkjeder, i samarbeid med våre leverandører og andre interessenter.

Oslomodellen beskriver hvordan vi stiller sosiale krav til våre leverandører. Oslomodellen videreutvikles i 2022 og vil gi en styrket standard i alle kommunens anskaffelser. Vi vil videre fokusere på kompetanseheving og kontraktsoppfølging, kartlegging av leverandørkjeder for prioriterte høyrisikoprodukter og tettere dialog med leverandørmarkedet. Vi vil også fortsette å jobbe for mer samarbeid nasjonalt og internasjonalt for å sikre mest mulig effektiv bruk av offentlige ressurser og øke vår påvirkningsmulighet. Våre anskaffelser skal bidra til å skape tryggere og bedre arbeidsforhold i globale leverandørkjeder og øke oppslutningen om etisk handel.

Om virksomheten:

Navn:

Oslo kommune

Antall ansatte:

54 204

Samlet innkjøp av varer og tjenester, inkl. investeringer, i rapporteringsåret (NOK):

30 000 000 000

Anskaffelser og leverandører som omfattes av årsrapporten:

Antall anskaffelser som omfattes av rapporten:

174

Hvilke varer som omfattes:

Oslo kommune vurderer risikoen for brudd på menneske- og arbeidstakerrettigheter som høy i mange av kommunens vareanskaffelser og stiller følgelig sosiale krav i et flertall av anskaffelsene. Oslo kommune kunngjorde 309 anskaffelser i 2021, til en estimert verdi av ca. 17 000 000 000 NOK. 174 av disse kunngjøringene inneholdt sosiale krav til produksjon av varer. Det ble i tillegg stilt seriositetskrav, krav knyttet til arbeidslivskriminalitet i Norge, i over 200 anskaffelser. Det er også stilt omfattende miljøkrav i kommunens anskaffelser.

Under følger et utvalg anskaffelser det ble stilt krav til i 2021 og/eller anskaffelser som er gjenstand for oppfølging på sosiale krav i rapporteringsåret:

- Arbeidsklær, sko og verneutstyr
- IKT-utstyr
- Mat og drikke
- Medisinsk forbruksmateriell
- Varelevering i bygg og anleggsanskaffelser

Oslo kommune har en desentralisert anskaffelsesfunksjon som innebærer at virksomhetene har selvstendig ansvar for å inngå og forvalte egne avtaler. Unntaket er sentrale rammeavtaler (samkjøpsavtaler) som dekker hele eller deler av konsernet. Utvikling- og kompetanseetaten (UKE) har ansvar for kommunens samkjøpsportefølje. Det ble stilt sosiale krav i 10 av 14 samkjøpskonkurranser på Doffin. Det ble inngått avtaler med 29 leverandører hvor sosiale kontraktskrav er med, med en kontraktsverdi på ca 3 milliarder kroner.

Antall leverandører:

29

Totalverdi (cirka) på anskaffelsene som omfattes av rapporten (NOK):

3 007

Kontaktinformasjon for rapporten:

Navn: Stine Foss

Stilling: Fagansvarlig samfunnsansvar - etisk handel

Epost: stine.foss@uke.oslo.kommune.no

Telefon: (+47) 95 92 91 90

Innmeldingsår i Etisk handel Norge:

2017

“Oslo kommune vil gå i front for
å skape tryggere arbeidsforhold i
globale leverandørkjeder”

Foto: Flickr, ILO Better Work Programme

Prioriterte mål / aktiviteter i rapporteringsåret

Mål / aktiviteter for rapporteringsåret	Status / fremdrift
Vedta revidert Oslomodell, med videreutviklede sosiale krav for innkjøp av varer i kommunen i løpet Q2.	Arbeid fortsetter. Estimert klart Q3 2022
I løpet av Q3, revidere intern veiledning for bruk av sosiale krav internt i de ulike virksomhetene (etatene) i Oslo kommune. Det vil inkludere veiledning og erfaring knyttet til oppfølging av kravene, spesielt i risikoanskaffelser. Gjennomgå og videreutvikle av system for overordnet oversikt over erfaringer hos de ulike virksomhetene i kommunen.	Vil følge etter vedtatt reviderte krav (se mål over).
Innen Q2, gjennomgå overordnet risikovurdering for å prioritere 3-4 områder/kategorier for å forebygge og redusere risiko knyttet til negativ påvirkning på menneske- og arbeidstakerrettigheter. Målet er dette vil gjenspeiles i kategoristrategier og kategoristyring. Mest sannsynlig vil det innebære en videreføring av kategorier innen 1) mat og drikke, 2) arbeidstøy og tekstiler og 3) medisinsk forbruksmateriell.	Risikovurdering for samkjøpsporteføljen er gjennomført. Prioriterte områder er 1) IKT-utstyr og batterier 2) Mat og drikke 3) Medisinsk forbruksmateriell 4) Arbeidstøy og tekstiler
Basert på strategisk prioritering (over), etablere konkret strategisk samarbeid med andre offentlige oppdragsgivere på bakgrunn av høy risiko i kommunens anskaffelser. Det vil gjelde nasjonalt samarbeid gjennom f.eks. Bærekraft 17, og internasjonalt gjennom f.eks. ICLEI. Q2.	1) Kategori IKT: Samarbeid med Statens innkjøpssenter, Sykehusinnkjøp HF og Ruter i Norge. Internasjonalt samarbeid i regi av ICLEI "International working group on ethics in public procurement for IT". Nettverk for bærekraftig batterier i regi av DFØ. 2) Kategori Tekstil: Samarbeid i Norge BK17 med Stavanger kommune, Sykehusinnkjøp HF, NTNU, Lillestrøm kommune og Statsbygg. Internasjonalt samarbeid med OECD i «Pilot on Due Diligence in the Public Procurement of Garment & Textiles". 3) Kategori Mat: Samarbeid BK 17 har ikke hatt prioritet 4) Kategori Medisinsk forbruksmateriell: Samarbeid med Sykehusinnkjøp HF.
Basert på strategisk prioritering (over), følge opp konkrete utfordringer i leverandørkjeden, gjennom f.eks. dialog, egenrapportering og revisjoner. Innen Q4.	Det har vært tett dialog med og oppfølging av leverandører i prioriterte kategorier om spesifikke utfordringer i hver kategori. Oppfølging har også vært i samarbeid med andre offentlige oppdragsgivere. I prioriterte kategorier er det store systematiske utfordringer som krever videre samarbeid og strategisk arbeid utover leverandørforholdet. Sporbarhet i hele leverandørkjeden er en felles utfordring.

Mål / aktiviteter for rapporteringsåret	Status / fremdrift
Fairtradehovedstaden Oslo feirer 10 år 2021, det vil bli laget en rapport som gjennomgår arbeidet og effekten av og innkjøp av fairtrade-sertifiserte varer.	I den anledning har UKE lansert en jubileumsrapport (juni 2021) og en kort film, og en artikkel. Rapporten gjennomgår arbeidet og effekten av og innkjøp av fairtrade-sertifiserte varer. Jubileumsrapporten er sendt ut til alle virksomheter i Oslo kommune og Deichman i Oslo og på denne måten blitt gjort tilgjengelig for innbyggerne. I uke 42 ble det gjennomført en Fairtrade-kampanje i sosiale medier som var et samarbeid mellom næringslivet og Oslo kommune. Kampanjen ble kalt "En merkbar forskjell", og formålet var å synliggjøre effekten av Fairtrade for produsentene av råvarene samt samarbeid i arbeidet for å nå FNs bærekraftsmål. Flere kjeder og butikker deltok, blant annet Joh, johansson kaffe, Dressmann og Spar.

Prioriterte mål / aktiviteter for kommende rapporteringsår

Mål / aktiviteter
Vedta revidert Oslomodell, med videreutviklede sosiale krav for innkjøp av varer i kommunen i løpet Q3.
Revidert intern veiledning og kompetansebygging Q3 for sosiale krav og oppfølging.
Utvikle fagområdestrategi for etisk handel Q4. Videreutvikle tiltak for å stanse, forebygge og redusere negativ påvirkning på mennesker i prioriterte kategorier, inkludert samarbeid nasjonalt og internasjonalt, krav og oppfølging.
Gjennomgå og videreutvikle av system for overordnet oversikt over erfaringer hos de ulike virksomhetene i kommunen Q3.
Kjøpe rettferdigproduserte varer, innenfor rammene av lov og forskrift om offentlige anskaffelser, ref. forpliktelser Oslo har som Fairtradehovedstad Q4. Beskrives i egen årsrapport.

1. FORANKRING

Forankring, organisering og kompetanse

1. FORANKRING, ORGANISERING OG KOMPETANSE

1.1 Hvordan arbeid med etisk handel er forankret og organisert i virksomheten

Om arbeidet med etisk handel er forankret i strategiske prosesser / dokumenter.

Byrådet vil styrke arbeidet med Oslomodellen for et anstendig arbeidsliv, og stille stadig strengere klima- og miljøkrav. Samtidig skal vi vise solidaritet med folk som produserer varer og tjenester for oss andre steder i verden. I denne perioden vil vi også ha fokus på deling, gjenbruk og redusert materielt forbruk. For å lykkes med dette er vi avhengig av at kommunen hele tiden ligger i front av utviklingen med sterke anskaffelsesmiljøer (Oslo byrådserklæring 2019-2023).

Arbeidet med samfunnsansvar i anskaffelser, inkludert etisk handel, er i tillegg forankret i instruks for virksomhetsstyring, anskaffelsesstrategien og i byrådsak 1057/17 Standard kontraktvilkår for Oslo kommunes anskaffelser av varer, tjenester og bygg og anlegg (Oslomodellen). Oslomodellen er nå under revisjon.

Om det er utarbeidet en konkret plan eller tilsvarende for mål / aktiviteter som gjelder rapporteringsåret.

UKE har en årsplan for arbeidet med samfunnsansvar i anskaffelser. Seksjon for samfunnsansvar bistår i anskaffelsesprosesser og oppfølgingsarbeidet for å sikre at sosiale krav blir stilt og fulgt opp på riktig nivå i samkjøpsavtalene. Fordi Oslomodellen revideres, vil det i 2022 også være fokus på å revidere veiledning og kompetanseheving som er nødvendig for god måloppnåelse. Se forøvrig mål over.

Om det rapporteres på fremdriften i arbeidet med etisk handel til administrativ / politisk ledelse i virksomheten.

UKE rapporterer jevnlig til Byrådsavdeling for finans på virksomhetenes etterlevelse av de sosiale kravene i Oslomodellen og etisk handel. UKE rapporterer også i styringsdialogen og årsberetning på tiltak for å fremme samfunnsansvar i kommunens anskaffelser.

Om en person i virksomheten har ansvar for arbeidet med etisk handel.

Fagansvarlig for etisk handel i UKE er en pådriver i implementeringen av etisk handel i kommunens samkjøpsavtaler og ut til virksomhetene. Fagansvarlig har også ansvar for å utvikle strategier og planer innen samfunnsansvar ved anskaffelser og koordinere operasjonalisering av disse, utvikle og vedlikeholde systemer for å ivareta samfunnsansvar samt etablere system for måling av fremdrift og resultater av arbeidet. Ny fagansvarlig på plass februar 2021, og det ble opprettet et fagteam med innkjøper, avtaleforvalter og jurist i tillegg til fagansvarlig. Ansvar for implementering av etisk handel ligger hos fagansvarlige, innkjøpere og avtaleansvarlige i hver av virksomhetene.

Om andre personer i virksomheten er involvert i arbeidet med etisk handel.

Byrådsavdeling og juridisk seksjon er involvert i utvikling av reviderte sosiale krav i Oslomodellen, i tillegg til ledelse. Byrådet vedtar de sosiale kravene som kommunen bruker.

Innkjøpsrådgivere og kontraktsansvarlige har et ansvar for at etisk handel blir ivaretatt i anskaffelser som de har ansvar for. Mal for kontraktstrategi og internkontrollrutinen omfatter obligatoriske punkter om risikovurdering og oppfølging av sosiale kontraktvilkår i Oslomodellen. Seksjon for samfunnsansvar bistår med faglig støtte i anskaffelsesprosessen fra planlegging til kontraktsoppfølging.

1.2 Kompetanseutvikling og opplæring

Om deltakelse på kurs og/eller andre kompetansehevende tiltak i rapporteringsåret for å øke kunnskapen om etisk handel hos ansatte.

UKE arrangerer årlig et sertifiseringskurs for nye innkjøpsansvarlige, innkjøpsrådgivere og kontraktsforvaltere i kommunens virksomheter. Kurset kan også gjennomføres som oppfriskning. Kurset går over 10 dager og inneholder en modul om samfunnsansvar hvorav to hele dager er satt av til kompetanseheving på fagområdet samfunnshensyn ved anskaffelser (sosiale- og miljøkrav). Dette ble dessverre avlyst 2021 pga Covid-19.

I tillegg arrangerer UKE minimum ett kommuneinternt frokostmøte i året som omhandler etisk og rettferdig handel i anskaffelser. Innkjøpere og kontraktsansvarlige oppfordres også til å delta på kurs i regi av Etisk handel Norge.

Om virksomheten har identifisert behov for opplæring og/eller andre kompetansehevende tiltak knyttet til etisk handel.

Det er identifisert behov for kompetansehevende tiltak blant leverandører, og innkjøpere. Det ble i 2021 utviklet sjekklister og veiledning for innkjøpere både for å vurdere kvalifikasjonskrav og oppfølging av kontraktskrav. For leverandører ble det utviklet tips og generell veiledning, som ligger åpent tilgjengelig for leverandører og potensielle leverandører. Det planlegges kompetansehevende tiltak i forbindelse med reviderte sosiale krav.

2. IMPLEMENTERING

Implementering av etisk handel i anskaffelsesprosessen

Foto: Kirkens Nødhjelp

2. IMPLEMENTERING AV ETISK HANDEL I ANSKAFFELSESPROSESSEN

2.1 Risikokartlegging

Beskriv metode og/eller kilder for risikokartlegging virksomheten bruker, før eller etter inngåelse av kontrakt, for å identifisere risiko for mulige brudd på arbeidstakerrettigheter og miljøforhold i leverandørkjeden.

For å identifisere risiko for mulige brudd på arbeidstakerrettigheter og miljøforhold bruker Oslo kommune først og fremst DFØs høyrisikoliste basert på rapporter og undersøkelser utarbeidet av ILO. I tillegg brukes andre relevante kilder, som for eksempel US Department of Labour, US State Department sine landrapporter, forskningsrapporter og rapporter fra anerkjente fagforenings- og sivilsamfunnsorganisasjoner. Vi har i tillegg dialog med ulike fagmiljøer og interessenter knyttet til ulike utfordringer.

Leverandørdialog i forkant av anskaffelsen og dialog i kontraktsoppfølgingsmøter med nåværende leverandører for å få bedre innsikt i leverandørkjedene er sentralt. I tillegg til egenrapportering fra leverandører, egne erfaringer med leverandører/produksjonssteder og andre oppdragsgivere sine erfaringer og kunnskap delt i nettverk eller en-til-en møter.

På bakgrunn av risikovurdering stilte Oslo kommune sosiale krav i 174 av kommunens 309 anskaffelser. Under listes det opp et utvalg av anskaffelsene det ble stilt krav i.

2.2 Etiske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen

Oppgi i hvilke anskaffelser etiske- og sosiale krav er anvendt i rapporteringsåret, inklusive anskaffelser tidligere år dersom disse er gjenstand for oppfølging; type avtale; antall leverandører som leverer på avtalene; krav i hvilke faser i anskaffelsesprosessen. Virksomheter som legger etiske- og sosiale krav til grunn i alle anskaffelser lister opp minst fem anskaffelser der kravene anses som relevante.

I hvilke anskaffelser	Type avtale	Antall leverandører på avtalen	Anvendt etiske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen		
			Som kvalifikasjonskrav	Ved tildeling av kontrakt	Som kontraktsvilkår
PCer, tynnklienter og skjermer	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
macOS og iPad	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Mobiltelefon	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Mat og drikkevarer (storhusholdninger)	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Medisinsk forbruksmateriell og medisinsk utstyr/tester	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja

Arbeidsklær, sko og verneutstyr	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja
Vaskeritjenester av arbeidstøy og institusjonstøy i helsesektoren	Rammeavtale	1	Ja	Ja	Ja

Oppgi hvilken mal for etiske- og sosiale kontraktsvilkår og mal for kvalifikasjonskrav som er brukt i anskaffelsene listet opp i tabellen (Etisk handel Norge, Difi, egen mal, annen mal.)

Oslo kommune benytter egne maler for etiske- og sosiale kontraktsvilkår samt kvalifikasjonskrav vedtatt av Byrådet i 2017 (Oslomodellen). Det er i tillegg blitt stilt mer spesifikke krav om sosial dialog på produksjonsted og krav for å redusere risiko for konfliktmineraler i avtaler på PCer.

Som Fairtradehovedstad har kommunen forpliktet seg å kjøpe rettferdigproduserte varer, innenfor rammene av lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Oslo kommune ble den første offentlige aktøren som tilbyr plagg laget av Fairtrade-sertifiserte bomull til helsesektoren gjennom samkjøpsavtalen for vask og leie av arbeidstøy og institusjonstøy.

2.3 Oppfølging av etiske- og sosiale krav i kontraktsfasen

Hvilke enkeltprodukter/varer har vært gjenstand for kontraktsoppfølging i rapporteringsåret (kan også innbefatte enkeltprodukter/varer på avtaler inngått tidligere år)?

Arbeidsklær, PCer, nettbrett, mobiltelefoner, medisinsk forbruksmateriell, matvarer (frukt og grønt) m.m.

Beskriv oppfølgingstiltak og -aktiviteter virksomheten har gjennomført overfor leverandører i rapporteringsåret for å påse etterlevelse av de etiske- og sosiale kravene i kontraktsfasen:

UKE innhenter en årlig egenrapportering fra leverandører på samkjøpsavtalene som inneholder sosiale kontraktsvilkår. Dette gjøres for å følge med på utviklingen hos leverandørene og skaffe et underlag for videre risikovurdering, samt et beslutningsgrunnlag for ytterligere kontraktsoppfølging i form av oppfølgingsmøter, dokumentasjonsgjennomgang og revisjoner.

Det har vært tett dialog oppfølging mellom UKE og leverandører i de prioriterte kategoriene. Grovt kan det deles inn i tre. Det har for det første handlet om dialog for forbedringer i leverandørens systemer for etterlevelse av grunnleggende menneske- og arbeidstakerrettigheter, og forberede leverandører på økte krav om aktsomhetsvurderinger. For det andre har dialogen handlet om få økt sporbarhet i leverandørkjedene, spesielt der det er konstatert høy risiko for negativ påvirkning på mennesker. Og for det tredje har det handlet om systematiske utfordringer i spesifikke bransjer hvor hverken vi som oppdragsgiver eller leverandøren kan utbedre feil og mangler alene, men er avhengig av samarbeid i større skala. Det er for eksempel bruk av tvangsarbeid i utvalgte bransjer (minoriteter, migranter o.l.), bruk av konfliktmineraler (batterier og IKT-utstyr), mangel på fagforeningsfrihet o.l. Utover oppfølging av UKE, mangler vi full oversikt.

Oslo kommune vil søke samarbeid med andre offentlige oppdragsgivere om oppfølging ved å dele mest mulig informasjon slik at vi kan bruke det offentliges midler mest mulig hensiktsmessig og effektivt.

Hvor mange leverandører har vært gjenstand for kontraktsfølging knyttet til etiske- og sosiale krav i rapporteringsåret (gjelder avtaler inngått i rapporteringsåret og avtaler inngått tidligere år)?

Foruten egenerklæring og vanlige oppfølgingsmøter har 26 leverandører på samkjøpsavtaler svart på mer inngående egenrapportering. Det har vært tett dialog og jevnlig møter om forbedringer (både gjennomgang av systemer, sporbarhet og konkrete utfordringer i bransjen) og samarbeid med fem leverandører. Utover oppfølging av UKE, mangler vi full oversikt.

Er det i rapporteringsåret identifisert avvik fra de etiske- og sosiale kontraktskravene hos aktører i leverandørkjeden?

Ja

Hvis ja : Angi type avvik, hvor i leverandørkjeden avvikene er identifisert, tiltak iverksatt for å rette avvikene, samt status.

Type avvik (barnearbeid, HMS, lønn, arbeidstid, etc)	Hvor i leverandørkjeden	Tiltak iverksatt for å rette avvik	Status
Mangelfulle interne system/ rutiner (aktsomhetsvurderinger) spesielt knyttet til risikoanalyse og tiltak.	Hos leverandør og underleverandører	Tett dialog og kompetanseheving. Delmål for utbedring.	Stadig utbedring og videre sporbarhet.
Mangel på sporbarhet	både første underledd etter leverandør og videre	Krav om utbedringer	Stadig utbedring og videre sporbarhet.
Mangelfull implementering av kontraktskrav om sosial dialog på fabrikk.	Produksjonssted	Tett dialog og handlingsplan.	Ferdig. Rapport levert fra leverandør oktober 2021.
IKT-utstyr (PCer og mobiltelefoner, inkludert batterier): Overordnet risikoanalyse viser risiko for tvangsarbeid av Uigurer og andre etniske minoriteter i Kina i sammenstilling av komponenter, og tvangs- og barnearbeid i utvinning av mineraler til bruk i oppladbare batterier.	Både på komponentnivå og råvareuttak.	Tett oppfølging av leverandører og søke samarbeid nasjonalt og internasjonalt. Egen krav om konfliktmineraler.	Videre tett dialog og samarbeid med leverandører videreføres. Samarbeid med andre norske oppdragsgivere er igangsatt og fortsetter. Arbeidsgruppe internasjonalt i regi av ICLEI er avsluttet og sluttrapport klar.

Type avvik (barnearbeid, HMS, lønn, arbeidstid, etc)	Hvor i leverandørkjeden	Tiltak iverksatt for å rette avvik	Status
Medisinsk forbruksmateriell: Overordnet risikoanalyse viser ekstremt høyt press på produksjon med Covid-19. Spesielt alvorlig er risiko for tvangsarbeid i Kina og Malaysia (engangshansker).	Komponentnivå og råvareuttak.	Tett dialog med leverandør og samarbeid nasjonalt.	Samarbeid med Sykehusinnkjøp HF. Videre dialog og samarbeid med leverandør fortsetter.
Tekstiler: Overordnet risikoanalyse viser risiko for en høyintensiv bransje, med bruk av kjemikalier, og risiko for barne- og tvangsarbeid i forbindelse med bomullsplukking bl.a.	Tilvirkning og råvareuttak.	Tett dialog med leverandør og samarbeid nasjonalt og internasjonalt. Det er bl.a. satt krav til rettferdigsertifisert bomull (fairtrade o.l.) og krav til tiltak for sosial dialog på fabrikk.	Ferdigstilt pilotprosjekt i regi av OECD. Samarbeid i Bærekraft 17 nasjonalt fortsetter. Rapport om tiltak til sosial dialog er levert. Oppfølging på rettferdigsertifiserte varer fortsetter i avtaleperioden.
Mat: Overordnet risikoanalyse viser risiko for tvangsarbeid og generelt dårlige arbeidsforhold, lange dager og lave lønninger forekommer.	Dyrking og høsting frukt og grønnsaker, både i og utenfor Norge.	Rettferdigsertifiserte varer (Fairtrade o.l.) er viktig i denne kategorien. Egne krav. Tett dialog med leverandør. Samarbeid nasjonalt.	Pga Covid-19 har en del rettferdigsertifiserte varer vært vanskelig å få tak i, det har normalisert seg i siste halvdel av 2021. Samarbeidsprosjekter med BK 17 og EHN har ikke materialisert seg i denne kategorien. Status er å fortsette å søke samarbeid.

Beskriv erfaringer i arbeidet med anvendelse av etiske- og sosiale krav i anskaffelsesprosessen.

På bakgrunn av erfaringer revideres Oslomodellen, som beskriver Oslo kommunes sin anvendelse av sosiale krav. Det er stor variasjon i modenhet mellom ulike bransjer og ulike typer leverandører. En god markedsundersøkelse og kunnskap om aktørene i markedet er avgjørende for å kunne velge riktig nivå på kravene. Gjennom dialog og samarbeid ønsker vi å påvirke leverandørene i riktig retning. Vi ser vi har påvirkningskraft og klarer å påvirke.

Oslo kommune erfarer at sosiale krav i anskaffelser har en positiv effekt på leverandørmarkedet. Samtidig er det svært viktig at kravene blir fulgt opp på en måte som gjør at leverandører kan utvikle sine systemer, rutiner

og innkjøpspraksis slik at kravene har en reell og varig påvirkning på arbeidsforholdene i globale leverandørkjeder. Veiledning, holdningsendring og kompetanseheving hos leverandører er sentralt. UKE styrker oppfølging på etisk handel med ny avtaleforvalter februar 2022.

Samarbeid med andre oppdragsgivere om oppfølging er også en nøkkel for å samfunnstjenlig og effektiv bruk av det offentlige midler. Leverandører vil også få mer forutsigbarhet om det offentlige i større grad snakker med en stemme. Vi vil derfor fortsette å fokusere på hvordan vi kan samarbeid med andre på en bedre måte for felles måloppnåelse.

3. PÅDRIVERROLLE

Pådriverrolle, dialog og kommunikasjon

Foto: Shutterstock

3. PÅDRIVERROLLE, DIALOG OG KOMMUNIKASJON

3.1 Øke oppslutning internt og eksternt

Har virksomheten gjennomført tiltak/aktiviteter internt og eksternt i rapporteringsåret for å øke bevisstheten, kunnskapen og oppslutningen om etisk handel.

Ja

Hvis ja, beskriv tiltak/aktiviteter

Type tiltak	Formål	Målgruppe
Krav, oppfølging, kompetanseheving og kommunikasjon med leverandører	Oslo kommune vil ha leverandører som har gode systemer og forutsetninger for å levere varer med redusert risiko for brudd på menneskerettigheter.	Leverandører
Tips og veiledning til potensielle leverandører	Oslo kommune vil ha leverandører som har gode systemer og forutsetninger for å levere varer med redusert risiko for brudd på menneskerettigheter.	Leverandører og potensielle leverandører
Jubileumsrapport for Fairtradehovedstaden Oslo	Oslo kommune ønsker å være en pådriver for rettferdig handel. Gjennomgå arbeidet og effekten av og innkjøp av fairtrade-sertifiserte varer.	Oslo kommune, næringsliv og innbyggere.
Fairtrade-kampanje i sosiale medier som var et samarbeid mellom næringslivet og Oslo kommune. Kampanjen ble kalt "En merkbar forskjell"	Oslo kommune ønsker å være en pådriver for rettferdig handel. Synliggjøre effekten av Fairtrade for produsentene av råvarene samt samarbeid i arbeidet for å nå FNs bærekraftsmål.	Oslo kommune, næringsliv og innbyggere.
Leverandørkonferanse	1) Presentasjon av politiske føringer innenfor samfunnsansvar som kan treffe anskaffelsene på samkjøpsområdet, samt tips og gode råd til tilbudsskrivingen. 2) Dialog rundt og innspill til hvordan kommunen bør innrette krav, følge opp avtaler og bruke anskaffelser aktivt til å gjøre Oslo til en grønnere, varmere og mer skapende by.	Leverandører og potensielle leverandører.

3.2 Kommunikasjon

Hvordan virksomheten kommuniserer internt om sitt arbeid med etisk handel.

Oslo kommune har følgende kommunikasjonskanaler som også benyttes til å kommunisere internt om arbeidet med etisk handel:

- Workplace @Facebook (kommuneinternt) og intranettsider
- Anskaffelsesveileder
- Nyhetsbrev
- Fagsamlinger, nettverk og styringsdialog mellom byrådsavdeling og virksomhet
- Årsberetning

Hvordan virksomheten kommuniserer eksternt om sitt arbeid med etisk handel.

Oslo kommune rapporterer offentlig og eksternt på fremdrift i arbeid med samfunnsansvar og etisk handel gjennom medlemskap i Etisk handel Norge og FN Global Compact. Videre er Oslo kommune medlem i ICLEI Procura+ nettverket og deler informasjon om arbeidet med etisk handel gjennom medlemsprofilen på ICLEI sine nettsider og gjennom ulike casestudier. I tillegg blir Oslo kommunes arbeid med etisk handel kommunisert gjennom eksterne foredrag og innlegg både på politisk og administrativt nivå, nasjonalt og internasjonalt. Oslo kommune kommuniserer også eksternt om bruk av Fairtrade-sertifiserte varer som Fairtrade-hovedstaden.

Kontakt:

Oslo kommune

Stine Foss

stine.foss@uke.oslo.kommune.no

(+47) 95 92 91 90